

יומא יא

ניסיון לשייך מקור תנאי לדעה של תנא מסויים: מאן תנא להא, דתנו רבנן: **כל השערים שהיו שם לא היה להם מזוזה, חוץ משער ניקנור, שלפנים ממנו לשכת פרהדרין**. לימא רבנן היא ולא רבי יהודה, דאי רבי יהודה - היא גופה גזירה, ואנן ניקום ונגזור גזירה לגזירה? דחייב: אפילו תימא רבי יהודה, כולה חדא גזירה היא.

תנו רבנן: **פעצריק** - אחד שערי בתים, ואחד שערי חצירות, ואחד שערי מדינות, ואחד שערי עיירות, יש בהן חובת מצוה למקום. משום שנאמר **אל מלכות ביתך ופעצריק**. קושי על הברייתא מהמציאות: אמר ליה אביי לרב ספרא: הני אבולי דמחוזא מאי טעמא לא עבדו להו רבנן מזוזה?

תירוצו של רב ספרא: הנהו חזוק לאקרא דכובי הוא דעבידי - לחזק את המגדל. דחייב התירוץ עיי אביי: ואקרא דכובי גופה תבעי מזוזה, דהא אית בה דירה לשומר בית האסורין? דהא תניא: **בית הכנסת שיש בו בית דירה לחזן הכנסת - חייבת במזוזה**. תירוצו של אביי: משום סכנה.

חיזוק לתירוצו: דתניא: **מזוזת יחיד נבדקת פעמים בשבוע, ושל רבים פעמים ביוכל**. ואמר רבי יהודה: מעשה בארטבין אחד שהיה בודק מזוזות בשוק העליון של צפורי, ומצאו קסדור אחד ונטל ממנו אלף זוז.

קושי על הסיפור בברייתא: והאמר רבי אלעזר: שלוחי מצוה אין ניזוקין! תירוץ: היכא דקביע היזקא - שאני, דכתיב **ויאמר אלהים אלך אנכי אלהיך** **אלך אלהיך** **ויאמר ה' אלףת בקר תקח בידך ואמרת אלך אלהי** **אמתי** - אפילו ה' הסכים שיש סכנה למרות שהוא היה בדרך לעשות מצוה - למשוח את דוד למלך.

	רב כהנא	רב יהודה
1	בית התבן ובית הבקר ובית העצים ובית האוצרות - פטורין מן המזוזה, מפני שהנשים נאותות בהן	ומאי נאותות - רוחצות סתמא: חייבים
2	רפת בקר פטורה מן המזוזה!	קשה לרב כהנא: טעמא - דרוחצות, הא סתמא - חייבין? בברייתא כתוב שסתמא פטורים.
3	רפת בקר פטורה מן המזוזה, ושהנשים מתקשטות בה - חייבת במזוזה!	קשה לרב יהודה שאמר שאע"פ שהנשים מתקשטות בהן, פטורין.
4	ביתך - ביתך המיוחד לך, פרט לבית התבן ולבית הבקר ולבית העצים ולבית האוצרות, שפטורין מן המזוזה, ויש מחייבין באמת אמרו: בית הכסא, ובית הבורסקי, ובית המרחץ, ובית הטבילה, ושהנשים נאותות בהן - פטורין מן המזוזה.	ברייתא לחזק את דעתו שיש מחלוקת תנאים. <u>מחלוקת בסתמא</u> : ת"ק - פטור - כרב יהודה ויש מחייבין - כשיטת רב כהנא ומאי נאותות - רוחצות, פטורין מן המזוזה. <u>קושי</u> : אי הכי היינו מרחץ? <u>תירוץ</u> : אשמעינן מרחץ דרבים, ואשמעינן מרחץ דיחיד. דסלקא דעתך אמינא: מרחץ דרבים דנפיש זוהמיה, אבל מרחץ דיחיד, דלא נפיש זוהמיה - אימא ליחייב במזוזה, קא משמע לן.

<p>קשה לרב יהודה שאמר סתם דברי הכל פטור – אין תירוץ (תיובתא)</p>	<p>העצרים - אחד שערי בתים, ואחד שערי חצירות, ואחד שערי מדינות, ואחד שערי עיירות, ורפת, ולולין, ומתבן, ואוצרות יין, ואוצרות שמן - חייבין במזוזה.</p> <ul style="list-style-type: none"> • יכול שאני מרבה אף בית שער אכסדרה ומרפסת - תלמוד לומר בית, מה בית מיוחד לדירה - יצאו אלו שאין מיוחדין לדירה. • יכול שאני מרבה אף בית הכסא, ובית הבורסקי, ובית המרחץ, ובית הטבילה - תלמוד לומר, בית, מה בית העשוי לכבוד - אף כל העשוי לכבוד, יצאו אלו שאין עשויין לכבוד. • יכול שאני מרבה אף הר הבית והלשכות והעזרות, תלמוד לומר בית, מה בית שהוא חול - אף כל שהוא חול, יצאו אלו שהן קודש!
--	--

הבאת עוד ברייתא בנושא: תני רב שמואל בר יהודה קמיה דרבא; **ששה שערים פטורין מן המזוזה: בית התבן, ובית הבקר, ובית העצים, ובית האוצרות, ושער המדי, ושער שאינו מקורה, ושער שאינו גבוה עשרה.**

קושי: אמר ליה: פתחת בששה וסלקת בשבעה?

תירוץ: אמר ליה: שער המדי תנאי היא, דתניא: **כיפה, רבי מאיר מחייב במזוזה, וחכמים פוטרים, ושנין שאם יש ברגלה עשרה - שחייבת במזוזה.**

ביאור המחלוקת: אמר אביי: דכולי עלמא, גבוהה עשרה ואין ברגלה שלשה - ולא כלום היא. אי נמי, יש ברגלה שלשה ואינה גבוהה עשרה - ולא כלום היא. לא נחלקו אלא בגבוהה עשרה, ויש ברגלה שלשה, ואין ברחבה ארבעה ויש בה לחוק להשלימה לארבעה. רבי מאיר סבר: חוקקין להשלים, ורבנן סברי: אין חוקקין להשלים.

הבאת עוד ברייתא בנושא: **בית הכנסת ובית האשה ובית השותפין - חייבת במזוזה.**
קושי: פשיטא!

תירוץ: מהו דתימא: **בית** - ולא ביתה, **בית** - ולא בתיהם, קמשמע לן.

קושי על התירוץ: ואימא הכי נמי! למה אי אפשר להגיד שזה באמת הכוונה בפסוק?

תירוץ: אמר קרא **אֵלֶּיךָ יְהוָה יִחַדְּךָ וְיִחַדְּךָ וְיִחַדְּךָ**, הני בעו חיי והני לא בעו חיי?

קושי: אלא **בית** למה לי?

תירוץ: כדרבא. דאמר רבא: דרך ביאתך, וכי עקר איניש - כרעיה דימינא עקר ברישא.

הבאת עוד ברייתא בנושא שקשור (בדיוק אותו מבנה לסוגיה): **בית הכנסת ובית השותפין ובית האשה - מטמאין בנגעים.**

קושי: פשיטא!

תירוץ: מהו דתימא: **ואם אכר לא הבית, לא** - ולא לה, **לא** - ולא להן, קא משמע לן.

קושי על התירוץ: ואימא הכי נמי!

תירוץ: אמר קרא: **בית ארץ אחזתכם.**

קושי: אלא **לא** למה לי?

תירוץ: מי שמייחד ביתו לו, שאינו רוצה להשאיל כליו, ואומר שאין לו, הקדוש ברוך הוא מפרסמו, כשמפנה את ביתו, פרט למשאיל כליו לאחרים.

עוד קושי על הברייתא: ובית הכנסת מי מטמאין בנגעים? והתניא: **יכול יהיו בתי כנסיות ובתי מדרשות מטמאין בנגעים - תלמוד לומר ואם אכר לא הבית - מי שמיוחד לו, יצאו אלו שאין מיוחדין לו!**

תירוץ 1: לא קשיא; הא - רבי מאיר, הא רבנן, דתניא: **בית הכנסת שיש בה בית דירה לחזן הכנסת - חייב במזוזה, ושאיין בה בית דירה - רבי מאיר מחייב, וחכמים פטורין.**

תירוץ 2: הא והא רבנן, ולא קשיא; הא - דאית בה בית דירה, הא - דלית בה בית דירה.

תירוץ 3: הא והא דלית בה בית דירה - והא דכרכים והא דכפרים

